

Redusere overbehandling av pasienter for å kutte ventetid og helsekøer

Norge bruker store beløp på helsetjenester. Fra 2014 til 2023 økte kostnadene til spesialisthelsetjenestene pr.innbygger med 33% (Helsedir.no) til 190 mrd kr (SSB).

Antall nyhenviste var stabilt for fagområdene somatikk og rusbehandling, men økte med 36% for psykisk helse voksne, og med 46% for psykisk helse barn og unge.

Eldrebølgen viser at demografiske endringer vil føre til økende behandlingsbehov, mens antallet helsepersonell ikke kan øke tilsvarende. Færre yrkesaktive skal "drive" samfunnet, mens flere eldre lever lenger og vil trolig søke helsehjelp.

Samtidig ser vi trender i samfunnet, der fastleger angir press til å skrive ut sykemeldinger, undersøkelser og henvisninger. Helsepersonell møter pasienter som har "funnet" sin egen diagnose via sosiale medier, avisartikler, eller helse-apper, og søker å få denne "bekreftet" fra helsevesenet. Dette har både positive og negative sider. Tidlig oppdagelse av sykdom kan sikre overlevelse og/eller raskere og bedre behandlingsresultater. Samtidig er det en fare for at mange friske går unødige bekymret for helsen, og bruker helsetjenester mer enn nødvendig. Det medfører også kostnader og kapasitetsbruk i tjenestene.

NOU 2023-4 Tid for handling, konkluderte at "det i Norge er et betydelig omfang av unødvendige helse- og omsorgstjenester som tilbys med offentlig finansiering. Mange av disse tjenester gir liten eller ingen dokumentert helseeffekt, de er kostbare, fører til høyere sysselsetting, høyere ressursbruk og tjenester som ikke bidrar til bedre helse og som dermed ikke bør prioriteres." Og videre at "Unødvendige helse- og omsorgstjenester fører til stor arbeidsbelastning for personellet. Det vil kunne resultere i mindre trivsel, økt fare for utbrenthet og økt sykefravær. Dette vil også kunne bidra til å skape en ond sirkel av at mange slutter i tjenesten, og ytterligere økt opplevd personellmangel. Siden helse- og omsorgstjenestene finansieres innen en gitt budsjetttramme, vil overbehandling og unødvendige helsetjenester også fortrenge helse- og omsorgstjenester som er faglig forsvarlige og som ville ført til positive helsegevinster."

Legeforeningen lanserte «Gjør kloke valg» i september 2018, etter modell fra verdensomspennende kampanjen «Choosing Wisely», som setter søkelys på å unngå unødvendig diagnostikk og behandling, også kjent som overdiagnostikk og overbehandling.

Kampanjens målsetning var å hjelpe pasienter og helsepersonell til å velge behandling som

- Er støttet av evidens
- Ikke er duplikat av tidligere tester/prosedyrer
- Ikke har skadelige effekter
- Er faktisk nødvendige

Kampanjen ble godt mottatt i fagmiljøene, og pågår fortsatt. Høyre må videreføre arbeidet når vi kommer i regjering. Det er ikke omtalt i dagens programforslag.

Bruk av kunstig intelligens i helsetjenestene

For å effektivisere offentlige helsetjenester og sikre en mer treffsikker ressursbruk, vil en gradvis innføring av kunstig intelligens (KI) være et viktig tiltak. KI kan bidra til bedre prioritering, raskere diagnostikk og en mer effektiv bruk av helsepersonell. Særlig innen kvinnehelse, hvor sykefravær blant kvinner er høyt, vil KI kunne redusere ventetiden betydelig. Automatiserte systemer for analyse av bildediagnostikk, unngå duplikattesting/-prosedyrer, beslutningsstøtte for klinikere og forbedret pasientflyt kan avlaste helsepersonell og gi pasientene raskere behandling.

Rogaland Høyre vil:

- Ta en aktiv rolle i å effektivisere helsetjenestene gjennom forbedret prioritering
- Samarbeide med aktuelle fagorganisasjoner og forskningsmiljøer for å identifisere områder som bør inngå i arbeidet
- Understøtte arbeidet gjennom nødvendig revisjon av lovverk, forskrifter og veiledere
- Øke kunnskapen om prioritering hos pasienter og helsepersonell
- Stimulere til økt bruk av kunstig intelligens i helsetjenestene for å redusere ventetid og helsekøer